

Dkt. Marv Wilson, Manabii, Kipindi cha 27, Isaya, Vifungu Teule, Sehemu ya 2

© 2024 Marv Wilson na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dkt. Marv Wilson katika mafundisho yake kuhusu Manabii. Huu ni kipindi cha 27, Isaya Chagua Vifungu, Sehemu ya 2.

Sawa, hebu tuanze na neno la maombi, tafadhali. Umekuwa nasi katika wiki hii yote.

Tunakushukuru kwa hilo Baba yetu, kwamba kila siku tunaweza kusherehekea ukweli kwamba umetuleta usiku kucha na umetupa siku hii ya kuishi kwa ajili yako. Asante kwa kutupa uelewa kamili wa imani, kwamba imani yetu si swichi tunayozima na kuendelea, lakini ni matembezi yanayozunguka nawe kila siku tunapokukumbuka na wakati wote na mahali popote tunapotafuta kukuweka kwanza, tunatumia nguvu zako maishani mwetu katika kila hali. Asante kwa kuwa wewe ni Mungu wa maisha yote.

Unadai maeneo yote ya maisha, maeneo yote ambayo unatuomba tukujumuishe. Tunaomba kwamba huo uwe uzoefu wetu. Asante kwa nabii Isaya.

Kuna matatizo mengi sana ambayo manabii wa Israeli walipata na kizazi chao, lakini tunaweza kumuona Mungu akitenda kazi katika nyakati ngumu sana. Kwa hivyo, tunaweza kupata tumaini na kutiwa moyo katika hilo. Tusaidie kuelewa tunachojifunza leo, naomba kupitia Kristo Bwana wetu. Amina.

Sawa, nilipendekeza muhtasari mpana wa mambo matatu kwa ajili ya agizo la Isaya. Kwa ufupi, mistari minne ya kwanza, anamwona Bwana.

Katika mstari wa 5-8, anakuwa mtu wa kujichunguza na kujiona. Kisha, katika mstari wa 9-13, atakuwa na utume na kisha kuuona ulimwengu.

Na hivyo kukutana na Bwana kunasababisha kutafakari ndani yake mwenyewe na hali yake mwenyewe, ukosefu wake wa sifa, ambayo ndiyo hasa Bwana anahitaji. Na kisha anaweza kuagizwa, kusafishwa. Kwa kweli, unapoangalia sehemu hii ya pili ambayo tumekamilisha, mistari ya 5-8 katika hotuba yetu iliyopita, akijiangalia mwenyewe, ana imani hii: ole wangu, nimeangamia.

Anakiri hivi: Mimi ni mtu mwenye midomo michafu. Anapata utakaso wa Mungu. Anasema, dhambi yangu imesafishwa.

Na kisha anawekwa wakfu. Mimi hapa, nitumie ujumbe huo, ambao unaanzishwa na neno hili la kuvutia la Kiebrania, hine.

Hini ni aina ya usemi unaovutia umakini. Tunaisoma mara kadhaa katika sura kuu ya Abraham Akedah, sura ya 22 ya Mwanzo. Mimi hapa, au ni mimi, au tazama, ninasikiliza.

Ni usemi, usemi wa kifasihi sana, unaobeba wazo, niko tayari, niko tayari, ninasikiliza, nipe maagizo yangu yanayofuata. Niko tayari kuhama. Na kwa hivyo kifungu hiki kinatupa sababu kwa nini watu humtumikia Mungu.

Wanaposhughulika na ubinadamu wao na dhambi zao, ndipo wanapokuwa katika nafasi ya kutambua kwamba huduma haiwezi kufanywa kwa nguvu za kibinadamu. Na zaidi ya hayo, manabii ni mfano wa hili, kama wasemaji wa Mungu. Tunapoangalia sehemu kuu ya tatu, inayoanza na 9 hadi 13, anapata maneno yake: nenda kamwambie mtu huyu.

Na kwa hivyo, kusudi la huduma yake sasa litafichuliwa, na kwa kiasi kikubwa ni kinyume. Kimsingi, kazi zake hazitakuwa na matunda. Hili halingezidi sana katika kuhitimu shule ya upili au chuo kikuu.

Unaenda ulimwenguni ili uwe mshindwa. Mungu akubariki. Angalia lugha hapa.

Anamwambia nabii, nenda ukawaambie watu hawa. Watu hawa watofautishwe na sehemu nyingi katika unabii huu, pia Ezekieli na Yeremia, ambapo neno ami, watu wangu, linatumika. Hilo ni neno la upendo wa dhati.

Hawa ni watu wangu. Hii ni kwenda kuwaambia watu hawa. Ni mbinu ya kijiti.

Tunajua kutoka sura ya 1, ambayo nitaendelea nayo kwa muda mfupi hapa, kwamba walikuwa watu waliohitaji marekebisho. Kwa hivyo, inaonyesha hapa furaha na dharau hii kwa watu wenzake. Sasa, kinachofuata ni mojawapo ya tofauti za kuvutia za maandiko.

Kumbuka, mkanganyiko, muundo wa ABBA, ambapo vipengele vya kwanza na vya mwisho vinafanana, na vya pili na vya tatu vinafanana. Sabato iliumbwa kwa ajili ya mwanadamu, si mwanadamu kwa ajili ya Sabato. Wakati mambo yanapokuwa magumu, wenye nguvu huanza.

Mila si imani iliyokufa ya walio hai, ni imani iliyo hai ya wafu. ABBA. Sasa, hapa una mkanganyiko wenye vipengele sita, si vinne, ambavyo ni vya kawaida zaidi katika maandiko.

Nilitaja hili katika hotuba iliyopita hivi karibuni tuliposema kidogo kuhusu mtindo wa ushairi. Na katika kifungu hiki mahususi, mistari ya 9 na 10, anasema, Msikie daima, lakini hamtaelewa; Mtazame daima, lakini hamtatambua.

Ufanye mioyo ya watu hawa kuwa migumu. Yafanye masikio yao kuwa mazito, na ufumbe macho yao, la sivyoyangeweza kuona kwa macho yao, kusikia kwa masikio yao, na kuelewa kwa mioyo yao. Kwa hivyo, lugha hapa inatuambia kuhusu aina hii ya kitu cha kitendawili ambacho nabii atahusika nacho, ambapo atawasilisha ujumbe na kimsingi kuwa na mwitikio hasi sana.

Sasa, kutokana na msingi mzima wa maandiko kitheolojia, nadhani tunapaswa kusema kwamba hii itakuwa matokeo ya maneno ya Isaya. Asingewaona watu wakimjua Mungu. Na tangazo lake kwa watu lingesababisha ugumu wa mioyo yao na kukataa ukweli.

Kwa kifupi, wangethibitishwa zaidi katika ukaidi wao. Kusudi la mahubiri ya Isaya halikuwa kutoa hili. Badala yake hili ndilo linalosababisha mioyo ya watu kupofuka zaidi.

Mahubiri ya Isaya hayakuumba ugumu wa moyo. Kama mifano ya Yesu, yaliufichua tu. Mifano ya Yesu na kazi ya Isaya zilikuwa sawa sana.

Kwa wale ambao hawataki kupokea ujumbe wa Isaya, kwao, ukweli huu haupatikani. Hawangeupata au kuuitikia. Na Isaya hapa anaweka tu ukweli, utabiri kwamba hawataelewa jambo hili na hawangeelewa.

Mioyo yao ingekuwa migumu, na macho yao yangukuwa hayana nguvu. Na hivyo, mwitikio huu unaonekana na Mungu. Na uovu au ukosefu wa mwitikio au ukaidi au upofu, ingawa ni kitendawili, hutoka katika mioyo ya wanadamu.

Hakika, hatuwezi kumshtaki Mungu kwa nia mbaya. Tena, kazi yetu, kama manabii wa Israeli, ni kutangaza habari njema za Mungu. Jinsi neno hilo linavyoitikiwa kuna uhusiano mkubwa na moyo wa mwanadamu.

Bila shaka, nabii hangetiwa moyo kusikia neno kama hilo kiasi kwamba huduma yake haingekuwa huduma maarufu. Na hivyo, anauliza swali katika mstari wa 11. Upofu huu, ukaidi, ugumu, na uvivu wa kusikia utadumu kwa muda gani? Utaendelea kwa muda gani? Na jibu linaonekana kuwa katika mistari inayofuata hadi watu watakapofukuzwa kutoka Yuda, na kufukuzwa kutoka Yerusalemu.

Angalia kinachofuata. Hadi miji itakapokuwa imeharibika na bila wakazi. Nyumba ziliachwa ukiwa, na mashamba yakaharibiwa na kuharibiwa.

Hadi Bwana atakapowapeleka kila mtu mbali na nchi iachwe kabisa. Na ingawa lugha hapa, labda kwa kiasi fulani, ni ya kutia chumvi, kwa sababu ikiwa ni 586 anayoifikiria, inaweza kuwa ni kupinduliwa kwa Yerusalemu chini ya Nebukadreza. Hakika, kulikuwa na baadhi ya watu ambao wangeachwa katika nchi hiyo kutunza

mashamba ya mizabibu, kama tunavyojua, kama maandiko yanavyosema, Yam Haaretz, watu wa nchi hiyo.

Lakini lugha inasema kila mtu ataondolewa mbali, isipokuwa, kisha anapoistahili, sehemu ya kumi inabaki. Na hapa, anaanzisha mada ya mabaki. Kutakuwa na mabaki waliosalia.

Haijalishi watu wanaweza kuonekana kuangamizwa mara ngapi, iwe katika mwaka wa 701, katika maisha ya Isaya, Senakeribu angekuja kugonga mlango wa Yerusalemu na kusafisha miji 46 yenye kuta za Yuda, au mashambulizi mengine, na hasa katika shambulio langu, la Nebukadneza, lakini Mungu angehifadhi mabaki ya kuokoa, mabaki waliosalia ambao wangebaki Yuda. Jinsi anavyozungumzia hili ni kwamba mwaloni na mwaloni huacha visiki vinapokatwa, kwa hivyo mbegu takatifu itakuwa kisiki katika nchi. Kwa maneno mengine, kutakuwa na watu wachache tu waaminifu.

Kisiki kina uhai ndani yake, na baada ya kukata matawi, Mungu bado anaweza kutoa uhai kutoka humo tena. Tutarudi kwenye sitiari hiyo ya kilimo cha bustani tunapozungumzia kuhusu chipukizi linalotoka kwenye kisiki cha Yese, ambacho ni sehemu ya unabii wa Isaya, au tawi la haki ambalo Yeremia analizungumzia. Na lina maana ya kimasihhi.

Kwa hivyo, hii inaelezea hali ya mabaki, labda baada ya kurudi kutoka utumwani. Taifa lingepitia mchakato wa kufufuliwa. Halikuwa limekufa kabisa.

Ingekuwa na mabaki. Na hivyo, jina la mtoto wa Isaya mwenyewe, ambalo linajitokeza katika sura inayofuata, Shear-yashubu, mabaki, litarudi. Mada hii ya Mungu kufanya kazi kupitia mabaki wenye haki ni mada kuu ya Maandiko.

Ningependa sasa kwenda kwenye sura ya kwanza ya unabii, ambayo kwa kweli ni picha ya mashtaka makali ya Mungu kwa watu wake. Hasa, watu wa Yuda. Na ingawa lugha katika sura ya 1, kwa njia fulani, haina sifa kama lugha ya unabii, wakati mwingine ni kali na ya kutia chumvi katika maelezo yake, ni picha kuhusu jinsi Mungu anavyohisi.

Na unaposoma Heschel, na unajua jambo fulani kuhusu huzuni ya Mungu, jinsi anavyojali sana na kibinafsi, na jinsi anavyoguswa na hali ya watu wake. Na taifa hili, ambalo limekuwa la uasi, linaelezewa na kuchanganuliwa, katika sura hii yote ya kwanza, katika hali yake ya dhambi. Kitabu kinaanza na usemi huo, maono kuhusu Yuda na Yerusalemu.

Maono hayatumiwi kila wakati kwa maana hiyo ya maono ya kinabii, kama tulivyoyaona katika Amosi, maono matano, au picha ya Ezeieli, maono ya mifupa mikavu. Lakini hapa inaonekana kutumika kwa ufunuo kwa ujumla. Mojawapo ya

methali zetu ambazo hazieleweki vizuri ni Mithali 29:18, hatzon, neno la maono, ambapo hakuna maono, watu huangamia.

Hiyo ina maana ya ufunuo wa kinabii. Inafuatwa na mstari ambapo Torati inapuuza, na watu hukimbia. Kwa maneno mengine, watu wanapopuuza ufunuo ambao Mungu hutoa, ambao ni nguvu inayozuia katika jamii, wanafanya hivyo, na huleta machafuko baada yake.

Kwa hivyo, ufunuo ni muhimu, na nadhani unatumika kwa maana hiyo ya jumla hapa badala ya aina sahihi za maono, ambayo yanaelezewa kwa njia ambayo tuliona hilo katika Amosi. Unakumbushwa nabii gani mwingine kitabu kinapofunguliwa? Hapa, enyi mbingu, sikilizeni, enyi nchi, na Bwana anaanza kuwashtaki watu wake. Hilo linakukumbusha nini? Kama Mika, haswa.

Mungu yuko karibu kuwashtaki Yuda. Lugha hiyo inafanana sana, kama tulivyoona katika Mika 6, na Ufunuo, kesi ya agano, mgogoro, na ubishi ambao Mungu anao na watu wake. Na kwa hivyo, katika kesi hii, inafanana sana na Mika 6, katika maana hiyo pana ya neno, ambapo watu wateule wa Mungu wanawekwa kizimbani.

Na Mungu ndiye mwamuzi, au mlalamikaji katika kesi hii maalum, na anamshtaki Yuda, ambaye ndiye mshtakiwa. Tuliona katika Mika vilima vilivyosimama kama majaji na mashahidi wa mashtaka ya Yahweh. Na hapa tuna kitu kinachofanana ambapo mbingu na dunia, kama ilivyokuwa, viumbe vyote viko pale, tayari kumsikiliza Mwenyezi, ambaye atazungumza.

Nao wako pale kuunga mkono malalamiko Yake. Na watu wa Mungu wana hatia kwa makosa kadhaa, ambayo Yeye anakaribia kuwashtaki. Shtaka la kwanza liko katika mstari wa 2, ambapo anatumia neno uasi.

Wao ni watu waasi. Kwa hivyo, neno Analotumia hapa ni pasha, na neno hilo linamaanisha kwenda kinyume na mamlaka kimakusudi. Na ni kuvunja uhusiano wa kisheria, kuchukiza, kwa maana hii, dhidi ya Mungu, kutafuta kumwondoa Mungu katika kiti cha enzi.

Na badala yake, ubinafsi wa mtu mwenyewe, nafsi yake mwenyewe, sasa inakuwa mamlaka. Na hivyo, neno hili, ambalo wakati mwingine katika Maandiko hutafsiriwa kama uasi, na Israeli kutotii mapenzi Yake. Angalia jinsi Anavyoongoza katika hili.

Anasema, Niliwalea watoto na kuwalea, lakini wameasi. Kwa namna fulani mada hiyo hiyo tena katika Mika. Unakumbuka jinsi alivyozungumzia kuwaleta kutoka Misri na kuwapa kama wanawe aina zote za neema?

Kumbuka majina ya viongozi wa Israeli ya kale aliowapa, Musa na Haruni. Na haya yalikuwa maonyesho ya neema yake. Na aliifanya Israeli kuwa taifa la wana, lakini waliasi mamlaka yake.

Hawakutii. Tena, ukumbusho wa ufalme huu uliopinduliwa ambao tunaupata tunapoingia katika Maandiko. Ni vita hivi vya mapenzi ya mwanadamu dhidi ya mapenzi ya Mungu.

Ni ufalme wa Mungu unaohitaji utii kwa mamlaka Yake. Na vita tunavyopata kupitia Maandiko kwa njia nyingi, ndiyo, ni vita vya miungu, lakini pia ni vita vya mapenzi. Ni nani atakayeketi kwenye kiti cha enzi cha maisha ya Israeli? Sio mfalme huko Yerusalemu tu, bali watatii mapenzi ya nani? Naam, Torati ilifafanua mapenzi hayo kwa maisha ya kila siku.

Kisha anaendelea kusema kwamba Israeli ni mjinga. Ng'ombe anamjua bwana wake. Mungu wangu.

Punda anajua ni nani anayepita kwenye hori. Au kitanda cha mtoto au kibanda cha kumpa chakula. Hata wanyama hawa, angalia Anataja wale wawili unaowapata katika Amri Kumi.

Walipata Shabbat, kwa hivyo walikuwa karibu sana na jamii. Ng'ombe na punda, John Deere, Farmall wa nyakati za Biblia. Hawa walikuwa wanyama muhimu sana.

Na wana roho ya shukrani. Wanawajua na kuwathamini wamiliki wao wanaosafisha vibanda vyao, kuwatunza, na kuwalisha. Lakini Israeli hawajui au hawamtambui huyu ni nani.

Kwa hivyo, anajitokeza na neno hili: Watu wangu hawaelewi. Sehemu ya kwanza kati ya 23 katika kitabu cha Isaya ambapo neno la upendo, Ami, watu wangu, linatumika. Hoja ya tatu aliyo nayo inapatikana katika mstari wa 4, ambapo Israeli imethibitika kuwa isiyoaminika katika uhusiano wao na Mungu.

Na katika mstari wa 4, anaanza na Paranomasia. Hapo awali tuliona Paranomasia katika moja ya maono ya Amosi. Kayitez na Katez wanacheza kwa maneno.

Paranomasia. Anaanzaje mstari wa 4? Anaanza na hoi goy. Hoi goy.

Hoi ni mojawapo ya maneno makubwa ya kutukana, maneno ya hisia za kina na usemi kama sehemu ya msamiati wa Kiyahudi au wakati mwingine tungesema Kiyidi. Neno hilo ni gumu kutafsiri kwa neno moja. Maneno yanayoonyesha hisia.

Ole, au ole, au kitu cha utaratibu huo. Goy inamaanisha taifa. Kwa hivyo, hoi Goy. Ole, taifa. Ni kile tunachokiita ujenzi wa boogie woogie kwa Kiebrania. Hoi Goy.

Oi vey, umesikia hapo awali, sivyo? Ambayo ni Kiyidi kwa, oh, maumivu. Kwa hivyo, unaweza kutafsiri hii, oh, taifa. Kwa hivyo, Oi Gavalt.

Loo, nguvu. Gavalt ni neno la Kiyidi linaloingia kupitia Kijerumani. Ndiyo.

Ndiyo, napenda maoni yako. Walipokuwa taifa, kama tunavyojua kutoka Mwanzo 12, Mungu anamwambia Ibrahimu, Nitakufanya wewe kuwa Goy Gadol, taifa kubwa. Kwa hivyo, taifa mwanzoni mwa historia ya Israeli lilitumika.

Sio tu kwa mataifa ya kigeni, lakini Goy inatumika. Sasa, katika ulimwengu wa kisasa, Goy hakika ni dharau. Linapotoka midomoni mwa Myahudi hadi kwa mtu asiye Myahudi, linamaanisha mtu asiyejali hisia, kwa kawaida chuki dhidi ya Wayahudi.

Ni neno la dharau, hasi. Mtu asiye na moyo. Katika hali hii maalum, anawajumuisha kila mtu pale anapotumia neno hilo, taifa.

Anawaita wenye dhambi. Neno hili dhambi ni rafiki yetu hata, ambalo linamaanisha kwa usahihi kwamba wamekosa lengo, wamepotea, ambalo linafanana kwa karibu na Hamartano katika Agano Jipya la Kigiriki, ambalo, kwa mfano, katika Warumi, linazungumzia kuhusu matokeo ya dhambi kwenda njia ya mtu mwenyewe. Na hivyo, kukosa lengo la Mungu maishani, kuanguka kutoka kwenye njia, kupotea, kupotoka katika mwelekeo mbaya, hutumia umbo shirikishi hapa, labda likimaanisha wazo la aina ya kitendo kinachoendelea.

Ni watu waliojaa hatia, kundi la watenda maovu, watoto waliojitolea kwa ufisadi. Anaweka vikwazo vyote hapa. Anapotumia neno ufisadi, kwa kweli ni neno lililopotoka, lililopinda.

Na kwa hivyo, ikiwa haki ni usahihi na unyofu na usahihi wa Mungu, kile tunachokiita katika ulimwengu wa Kigiriki mawazo ya kawaida, yaliyonyooka au sahihi, Israeli imepotoka na kupotoka na kupotoka. Mzizi huu wa avon unamaanisha kuinama kutoka kwenye bendera, bendera iliyonyooka. Na kwa hivyo, Israeli, kama tulivyoona timazi katika Amosi, imeanguka na imeinama hapa kwa uharibifu wake yenyewe.

Tunatambulishwa katika mstari wa 4 kwa mara ya kwanza kwa usemi huu, Mtakatifu wa Israeli. Nilitaja hapo awali; mara nyingi hii hutumika kwa hoja ya wale wanaoshikilia umoja wa kitabu kwamba Isaya, mwana wa Amosi, ndiye aliyeandika unabii wote kwa sababu usemi huu wa kipekee umesambazwa sawa kati ya Isaya 1-39, ambapo hutokea mara 14 na Isaya 40-66. Acha niurudie tena.

Imetumika mara 12 katika Isaya 1-39 na mara 14 katika Isaya 40-66. Kwa hivyo, imesambazwa sawasawa. Na hakika, ambapo imetumika mara 5 tu nje ya unabii wa Isaya, hakika ni mojawapo ya maneno yake muhimu.

Tukizungumzia hili, tumeona tu katika sura ya 6, ni nani aliye tofauti na uumbaji wake. Na hasa uumbaji huu wenye dhambi ambapo anajitenga waziwazi kwa sababu wameitwa kuwa watu watakatifu kama muumba wao. Lakini wamemgeuzia migongo yao.

Kisha, katika mstari wa 5, anapoendelea na mashtaka yake, anaielezea Israeli kama aina ya mpiganaji wa zawadi ambaye amepigwa na kupigwa kila sehemu ya mwili wake. Kuna vidonda na michubuko kila mahali. Vipele, vidonda vinavyovimba.

Na kwa nje, Israeli imepigwa. Kichwa chake kimeumia. Na ndani, moyo.

Kwa hivyo, nje na ndani. Kichwa na moyo. Unaona hilo kwa njia inayofanana.

Hakuna utimamu tena mwilini. Wakati mwingine tunasikia nahau hiyo kwa Kiingereza, kuanzia juu ya kichwa chako hadi chini ya mguu wako. Naam, inakuja hapa moja kwa moja katika Maandiko.

Kuanzia utosi wa kichwa chako hadi kwenye wayo wa mguu wako. Kwa hivyo, anasema mtu mzima ameathiriwa. Ni majeraha na uvimbe na vidonda vilivyo wazi tu, ambavyo havijasafishwa au kufungwa au kupozwa kwa mafuta.

Nadhani picha maarufu zaidi ya kisasa ya hili ni picha ya Mel Gibson ya Yesu akipitia mateso ya askari wa Kirumi katika Mateso ya Kristo, ambapo unatazama mwili wa mwanadamu uliojaa damu, umechubuliwa na kupigwa kadri uwezavyo kufikiria hilo. Bila shaka, Isaya 53, mistari ya 4 na 5, ambayo ikawa msukumo wa filamu ya Mel Gibson, ambayo inaanza kwa nukuu kutoka kwa Isaya. Katika Isaya 54, ikirejelea 53 Isaya 53, mistari ya 4 na 5, ambayo ilikuwa msukumo wa filamu yake, hakika alichukua udhaifu wetu, Alipigwa na Mungu, Alipigwa naye, Alichomwa kwa makosa yetu, Alichubuliwa kwa maovu yetu.

Na adhabu iliyotuletea amani ilikuwa juu yake, na kwa majeraha yake, tumepona. Kwa hivyo, picha hiyo ya mtumishi anayeteseka katika sura ya 53. Sasa, kuna mtumishi mwingine anayeteseka.

Israeli ni Ebed-Yahweh. Lugha hiyo haimhusu Yesu pekee. Lakini katika unabii wa Isaya, watu wa Mungu wenyewe, ambao kwa pamoja ni watumishi wanaoteseka.

Bila shaka, waandishi wa Agano Jipya wanaelewa taswira ya mtumishi anayeteseka na kulitumia hilo haswa kwa mtu mmoja. Lakini Israeli imeitwa kuwa mtumishi wa Mungu. Na iko katika hali ya kusikitisha sana.

Ampigwa, amejeruhiwa, amevimba, ameumia na amejeruhiwa mwili mzima. Mstari wa mwisho katika mstari wa 6 unasema, Israeli haijalainishwa majeraha yake kwa

mafuta. Ni matumizi gani matatu au manne makuu ya mafuta katika Biblia? Sawa, yanatumika kwa madhumuni ya sherehe.

Unapata matibabu ya mafuta. Unamwambia Samweli achukue pembe ya Shemini, mafuta ya zeituni. Ninasema Shemini kwa sababu unaposikia neno Gethsemane, mahali pa shinikizo la zeituni, unasikia neno Shemini, ambalo ni neno la Kiebrania la Biblia linalomaanisha mafuta.

Na Bustani ya Gethsemane ina miti hiyo mikubwa, ya heshima, ya zamani ya mizeituni. Ni mafuta gani mengine yaliyotumika zaidi ya kupaka mafuta? Kwa nini? Sawa, hivyo ndivyo kinara cha taa kilivyofanya kazi hekaluni. Ilibidi kiwe na mafuta kwa kinara chenye matawi saba.

Shemin. Je, kuna sehemu nyingine yoyote ambapo mafuta hutumika katika nyakati za Agano la Kale? Yaliingiaje katika hadithi ya Msamaria Mwema? Sawa, na hilo linafanana na tulilo nalo hapa, kutuliza majeraha kwa mafuta. Yalitumika kwa madhumuni ya kimatibabu.

Vidonda vya kupaka. Kila nyumba katika Israeli ya kale ilitumia mafuta usiku kucha. Jinsi gani na wapi? Ukiwa mtoto, je, uliwahi kuwa na taa ya usiku chumbani kwako? Sawa, kwa kawaida kulikuwa na taa za mafuta zikiwaka ndani ya nyumba usiku kucha.

Kuanzia na spua nne za siku za Ibrahimu. Hakika, katika siku za Isaya. Spua moja, lakini taa ilikuwa wazi.

Ilikuwa kama sahani, yenye kingo za mviringo, iliyobanwa kidogo kwenye ukingo, ikiwa na utambi. Kwa hivyo, mafuta yalitumika kwa taa. Bi. Isaiah alitumiaje mafuta kila siku? Kupika, ndio.

Hiyo ni kweli. Alitumia kile tunachokiita siagi leo kwa mambo mbalimbali. Mafuta yalikuwa muhimu sana.

Mzeituni. Kuandaa miili? Sidhani kama hivyo. Wakati mwingine miili inaweza kupakwa viungo kwa sababu ya harufu ya miili hasa.

Sidhani kama miili ilikuwa ya majeraha tu, lakini hakuna hata mara moja mtu aliyekufa. Sasa unapoelewa tasnia ya mizeituni katika ulimwengu wa Mediterania, Roma au Italia ndio mzalishaji mkuu wa mizeituni katika ulimwengu wa kibiblia. Kwa hivyo, Paulo anafanya nini anapoandika katika Warumi 11 kuhusu sitiari ya Israeli kuwa mti wa mizeituni? Na anaandika barua yake kwa Roma, nchi kubwa zaidi inayozalisha mizeituni katika ulimwengu wa Mediterania.

Ugiriki na Uhispania pia, kwa njia, ni wazalishaji wakuu wa mizeituni. Sasa ni wazi kuna baadhi ya hayo katika Israeli, machache sana huko Misri, lakini yalikuwa muhimu sana kwa uchumi. Nchi yenu ni ukiwa, mstari wa 7, miji yenu imechomwa moto, mashamba yenu yananyang'anywa na wageni kabla hamjharibiwa kama mlivyopinduliwa na wageni.

Nchi hii ya Yuda itapitia uvamizi wa wageni na itavamiwa. Kisha anawahutubia watu hawa kwa neno hili la kuvutia: binti Sayuni. Hili ni wazi kuwa ni sawa na Yerusalemu, lakini binti Sayuni.

Miji kwa ujumla ilirejelewa katika neno la kike katika nyakati za Biblia. Neno mji lenyewe, sikio, ni la kike. Lakini huyu ni Bat Sayuni, binti Sayuni.

Labda ni usemi wa huruma. Iwe ni ben au popo, mwana wa au binti wa, mara nyingi hutumika kuhusiana na kuwa wa kategoria au kikundi. Kwa hivyo, ni njia ya kuwazungumzia Wayerusalemu, labda kwa njia ya upole, wale wa mji huu mzuri.

Na hivyo ndivyo ilivyoainishwa. Na bado mji huu utaachwa kama kibanda katika shamba la mizabibu, kama kichaka cha muda kilichotengenezwa kwa matawi na majani, au kibanda katika shamba la matikiti au matango, kama mji uliozingirwa. Kama Bwana Mwenye Nguvu Asingewaacha baadhi ya mabaki, tungekuwa kama Sodoma, na tungekuwa kama Gomora.

Tena, tunarudi kwenye mada ya mabaki. Sodoma na Gomora zinakuwa misemo ya kawaida katika Maandiko. Kwa hivyo, katika jamii, uwasilishaji wa imani ya watu wa Yerusalemu sasa ulikumbuka tangu wakati wa Ibrahimu, ambao ulikuwa zaidi ya milenia moja.

Na tukimtambulisha Ibrahimu mahali fulani karibu mwaka 1900, labda karne moja au mbili baadaye, wasomi hawakubaliani kuhusu hilo, lakini tunamtambulisha Isaya katika karne ya 8. Kwa hivyo, kuanzia karne ya 18 hadi karne ya 8, ni milenia. Wakati miji hii miwili ilipoharibiwa, Sodoma na Gomora, ikipinduliwa kwa moto na kiberiti, hakukuwa na mabaki.

Kwa kweli, hadi leo, miji hiyo iliharibiwa kabisa kiasi kwamba wanaakiolojia bado hawajapata kwa uhakika mahali ambapo miji hiyo iko. Labda kupinduliwa kwa volkeno kubwa kwa miji hii. Hatujui tu.

Lakini ni Bwana anayewaacha mabaki. Ni kwa neema yake tu kwamba hawakuwa kama Sodoma na Gomora. Tena, mada ya Maandiko ni kwamba Mungu hujali zaidi ubora kuliko wingi.

Anafanya kazi na mabaki. Huduma ya Yesu ingehukumikiwa kuwa mbaya. Watu 120 baada ya huduma ya miaka mitatu kwa viwango vya kisasa.

Hata hivyo, 11 kati ya hao 12 walikuwa tayari kufa kwa kuuawa kishahidi. Waliamini kwa undani kama wafuasi wake katika yale aliyofundisha. Kwa hivyo, Mungu amekuwa akifanya kazi kupitia wazo la mabaki.

Inashangaza jinsi, katika Warumi 9:29, mstari huu unavyoonekana katika mada hii ya mabaki inayojumuisha wewe na mimi, amini usiamini. Sio mabaki ya Kiyahudi tu, lakini Paulo anapanua maana ya hili kwa upande wa waumini wa Mataifa. Kwa hivyo, Warumi 9.29 ni kama Isaya alivyosema hapo awali, kama Bwana Mwenyezi asingetuachia uzao, tungekuwa kama Sodoma, na tungekuwa kama Gomora.

Katika mabaki haya yenye haki, wito wa Mungu unawakumbatia Wayahudi na Mataifa wanaoamini. Na mstari unaofuata unasema, Tuseme nini basi? Kwamba Mataifa wasiofuata haki wameipata, haki inayotokana na imani. Kwa hivyo, mada ya mabaki ni wale wanaoishi kwa imani.

Jambo la mwisho ninalotaka kusema leo ni kutokuwa na maana kwa ibada ya kipumbavu ambayo haina huruma. Watu hawa wa Yerusalemu, kuanzia mstari wa 5, kwa sababu walitenda uovu kama Sodoma na Gomora, walikuwa wameukataa ufunuo wa Mungu. Bado walikuwa wakipitia matendo ya kidini kwa nje. Anazungumzia hapa kuhusu sadaka za kuteketezwa za kondoo waume, mafuta ya wanyama walionona.

Sifurahii damu ya ng'ombe dume na kondoo na mbuzi. Inaturudisha kwenye Mika 6 tena, sivyo? Inakataa ibada, inakataa sherehe. Unaonaje? Nataka tu kuimarishwa kwa mfumo wa dhabihu.

Anasema, mnapokuja mbele yangu, ni nini hiki kinachokanyagwa katika nyua zangu? Labda, watu wanakuja, wakijaza maeneo matakafu, lakini ni tusi kwa mungu. Kwa sababu wanaleta tu sadaka zisizo na maana, mioyo yao haiendani na sherehe ya nje. Na kwa hivyo, anasema, acha kuleta sadaka hizi zisizo na maana.

Tena, Isaya sasa anachukua zamu, ambayo inakuwa mada kuu, kama si mada kuu katika mafundisho ya Yesu. Yesu hageuki dini ya nje. Kwa kawaida Yesu huzungumzia kuhusu ukweli wa moyo, ukosefu wa msamaha, mambo ya ndani, ukosefu wa upendo, ukosefu wa udugu, akijibu swali la kumpenda Mungu.

Yesu hakutaka kuimarishwa kwa sheria au kanuni, mila, au sherehe. Na hivyo Isaya anazungumzia kuhusu mwezi mpya, Sabato, na makusanyiko matakafu. Mungu anasema, roho yangu inachukua mambo haya.

Zimekuwa mzigo kwangu. Nimechoka nazo. Hata kama mtaninyooshea mikono yenu katika maombi, nitaficha macho yangu.

Sitakuangalia kwa upendeleo kwa sababu mikono yako imejaa damu. Nina rafiki ambaye ameandika kitabu kuhusu historia ya mahusiano ya Kikristo na Kiyahudi. Na alitumia neno hili kwa jina la kitabu chake, Mikono Imejaa Damu.

Vurugu, kihistoria, ambazo kanisa limewasababishia Wayahudi ni mada nyingine. Lakini hapa, mikono ya Israeli imejaa damu. Yaani, walikuwa na hatia ya makosa.

Na kwa hivyo, kutakuwa na wito wa kufanya jambo fulani na mikono hiyo iliyotiwa damu. Wito ambao tutauchukua katika darasa letu lijalo utakuwa wa kusafisha mikono hiyo. Na hiyo itakuwa hivyo kwa leo.

Huyu ni Dkt. Marv Wilson katika mafundisho yake kuhusu Manabii. Huu ni kipindi cha 27, Vifungu Teule vya Isaya, Sehemu ya 2.